

10. Hafta
Etkin Okuma ve Dinleme

Başlat

Dersin Hedefi

Bu dersin hedefleri şöyledir;

- Okuma ve dinlemeye dair genel özelliklerin verilmesi
- Etkin okuma ve dinlemenin önemi
- Etkin okur ve dinleyici olmak için dikkat edilmesi gerekenler
- Okuma ve dinleme biçimleri
- Not alma teknikleri

İçindekiler

Bu dersimizde işleyeceğimiz konular şöyle:

- Okuma, dinleme ve anlama
- Okuma ve dinlemenin özellikleri
- Neden okuyoruz?
- Neden okumalıyız?
- Okuma biçimleri
- Nasıl bir okur?
- Nasıl bir dinleyici?
- Not almanın önemi
- Not alma tekniği
- Not almayla ilgili bazı öneriler
- Etkin okuma ve dinlemede dikkat edilecek başlıklar
- Okuma süreci karşılaştırması

Okuma, Dinleme ve Anlama

Anlama, okunan metnin ya da dinlenen konuşmanın **içeriğinin ve mesajının algılanması** olarak tanımlanabilir.

Anlama **yorumlamaya** zemin hazırlar. Bir metni ya da konuşmayı anlamadan o metni ya da konuşmayı değerlendirme aşamasına geçemeyiz. Dolayısıyla anlamanın gerçekleşmesi için okuma ve dinleme becerilerinin geliştirilmesi gerekir. Bireylerin okuduklarından ve dinlediklerinden çıkarımlarda bulunmaları, elde ettikleri bilgileri günlük yaşama aktarmaları ve en önemlisi bir bakış açısı kazanarak yaşam standartlarını yükseltmeleri, **anlama yeteneklerinin gelişmişliğiyle doğru orantılıdır.**

Bir yazıda ya da konuşmada o dili bilmek, sözcüklerin anlamlarını bilmek çoğu zaman anlamak için **yeterli değildir.** O sözcüklere yazarın/konuşmacının yüklediği yeni anlamları, sözcüğün cümle oluştururken kazandığı anlamı, paragraf içindeki anlamını ve genel bağlamı anlayabilmek gerekir. Sanat eserlerinde ya da üst düzey metinlerde bu daha da karmaşık hâle gelir. Bu karmaşıklığı çözebilen ve bağlamı yakalayabilen bir okur ya da dinleyici olmak için nelere dikkat etmemiz gerektiği üzerinde duracağız.

Okuma ve Dinlemenin Özellikleri

Okuma ve dinlemenin özellikleri şunlardır:

Okuma, dil kurallarına uyularak oluşturulmuş yazılı iletileri duyu organları yoluyla algılayıp kavrama, anlamlandırma, yorumlama, düşünce yürütme ve yargıya varma evrelerinden oluşan bütün bir süreçtir.

Dinleme/İzleme ise ses ya da görsel iletilerin belli bir amaç doğrultusunda kavranmasına dayanan iletişim biçimidir.

A

B

Tanımları görmek için butonlara tıklayın.

Neden Okuyoruz?

Okumak aşağıdaki gibi farklı amaçlara bağlı olabilir:

- Herhangi bir konuda bilgi edinmek için
- Estetik zevk için
- Dil becerilerini geliştirmek için
- Zaman geçirmek için
- Uyumak için vs.

Unutmayalım ki okuma amacımızı belirlemek bize nasıl bir okuma yapmamız, hangi metinlere yönelmemiz gerektiği hakkında fikir vererek zamanı doğru kullanmamızı sağlar.

*Tanımları görmek için
butona tıklayın.*

Neden Okumalıyız?

Okumanın nedenleri şunlar olabilir:

- Dil becerilerinin gelişmesi için
- Zihinsel gelişim ve canlılık için
- Kişinin kendisiyle ve diğer insanlarla sağlıklı iletişimi için
- Kişinin iç dünyasının, hayal gücünün ve bakış açısının genişlemesi için
- Beğeni düzeyinin yükselmesi için

Bunların içinde bilgi edinmek, okumakla elde edilen en önemli sonuçlardan biridir. Okumak araştıran, sorgulayan insan için temel bir gereksinimdir.

Karikatür sahibi: Selçuk Erdem

Tanımları görmek için
butona tıklayın.

Neden Okumalıyız?

- Okuma, bireyin dili kullanım becerisini artıran, daha derin düşünmesi ve dolayısıyla daha doğru kararlar alabilmesi için gereksinim duyulan önemli bir **araçtır**.
- Okumanın yararlı olabilmesi **okuduğunu anlamaya** bağlıdır.
- Okumak kişinin davranışlarını biçimlendirir ve başkalarıyla ilişkilerini yönlendirir; iç dünyasını zenginleştirir; bakış açısını genişletir; çevresine daha önyargısız, yansız ve hoşgörülü bakmasını sağlar.
- Okumanın bireyin **zihinsel gelişimine** önemli katkılar sağladığı konusunda görüş birliği vardır.

Neden Okumalıyız?

- Okuma eylemi, bireyin okunan olayları düşünerek, metinde geçen kişi ve yerleri zihnine kaydederek ve olaylar arasında bağ kurarak **zihnini** sürekli olarak **canlı tutmasına** katkı sağlamaktadır. Etkili konuşmaya, sağlıklı iletişime, mesleki alanda yetkinliğe katkı sağlar. Okumak aynı zamanda **kendimizle iletişime** geçmektir. Öte yandan yeri geldiğinde kendi gerçeğimizin dışına çıkarak **başkalarının gerçeğine ortak** olmaktır.
- Günümüzde hemen hemen her konuda bilgi edinmek için yazılı kaynaklara yani okumaya başvuruyoruz. Ve bilgi edinmek, okuduğunu anlamak, **yazılı kültürün** etkin bir parçası olmak için okuryazar olmaktan fazlası gerekiyor. Etkin bir okur/dinleyici olma yolunda harcanacak çaba yalnızca bireysel gelişim için değil, toplumsal gelişim için de harcanması gereken bir çaba. Çünkü okumanın toplumun olayları daha rasyonel biçimde yönetebilmesini sağlamak gibi **toplumsal bir işlevi** de vardır.

Okuma Biçimleri: Sesli Okuma

Sesli okuma, okumanın konuşma aracılığıyla yapılmasıdır.
Sesli okumanın **yararları** neler olabilir?

Sesli okuma seslerin doğru, pürüzsüz ve ahenkli söylenmesinde; konuşmanın geliştirilmesinde; sessiz okumada fark edilmeyen yanlışların kulağı tırmalamasıyla fark edilmesinde; noktalama işaretlerinin yazarın belirlediği yerlerde doğru şekilde kullanılabilmesinde; sesin dinleyici kitlesinin durumuna göre kontrollü çıkarılmasında önemlidir.

*Açıklamayı görmek için
butona tıklayın.*

Okuma Biçimleri: Sesli Okuma

- Sesli okuma, yazdığımız metni kontrol etme amacıyla **kendi kendimize** yaptığımız bir okuma ya da konuşma öncesi hazırlığı olabileceği gibi **topluluk önünde** bir metni sesli olarak okumak anlamına da gelebilir.
- Pek çok kişinin bir metni okurken sesini kontrol edemediği, kısık, duraksamalı, çekingen bir sesle okuduğu fark edilebilir. Bu ve benzeri sorunların aşılmasında **sesli okuma alıştırmaları** yapmak yararlı olacaktır.
 - Ses yüksekliğini; yazının türü, konusu, anlatım özelliği ve **okunan ortama göre** ayarlamaya,
 - Dinleyenlerin anlamalarını sağlayacak bir **hızla** okumaya,
 - Okurken uzun aralarla **duraklamamaya**,
 - Konuşur gibi **doğal okumaya** dikkat etmek gerekir.

Okuma Biçimleri: Sessiz Okuma

Konuşma organlarını kullanmadan, **göz ve zihin ilişkisiyle** okumadır.

- Sessiz okuma sesli okumaya göre **daha hızlıdır**.
- Sessiz okuma ses çıkarmadan, içten mırıldanmak değildir. Mırıldanarak okumak okuma hızını engeller ve bir **okuma kusurudur**.
 - Okunan yazıyı parmak, kalem vb. şeylerle izlememeye,
 - Gırtlak, dil, dudak gibi konuşmada görev alan organları hareket ettirmemeye,
 - Baş, gövde hareketleri yapmamaya,
 - Gereksiz duraklama ve geri dönüşler yapmamaya dikkat edilmesi gerekir.

Okuma Biçimleri: Hızlı Okuma

- Okunması gerekenlerin sayısının çokluğu, buna karşılık zamanın azlığı, insanları daha hızlı okuma çözümleri bulmaya zorlamıştır.
- Hızlı okuma ile kastedilen, metnin hızlı biçimde seslendirilmesi değildir.
- Hızlı okuma, yapılan düzenli alıştırımlarla gözün görme genişliğini, yani bir kerede algıladığı sözcük sayısını artırarak okuma hızının artırılmasıdır.

Karikatür sahibi: Yigit Özgür

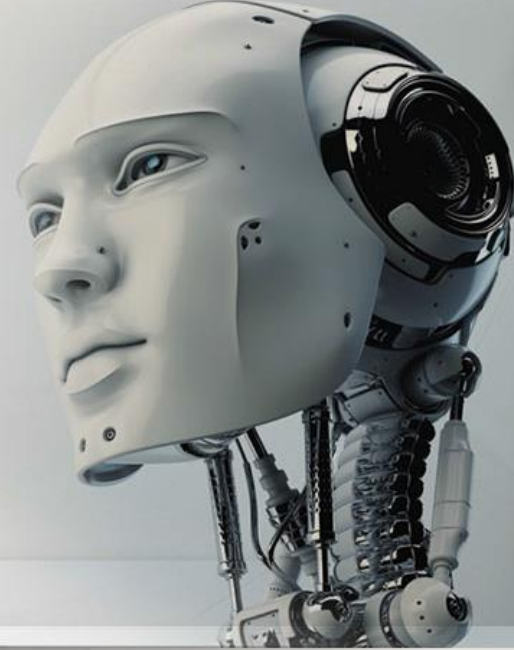
Okuma Biçimleri: Hızlı Okuma

Teorik olarak insan beyninden bilinçli olarak bir şey düşünmese bile, dakikada **altı yüz sözcük** kadar bir düşünce aktığı hesaplanmıştır.

Hızlı ve bilinçli okuma tekniklerini bilmeyen bir okuyucu dakikada ortalama **yüz elli sözcük** okumaktadır. Geriye kalan dört yüz elli sözcüklük bölüm zihinden geçen **parazit düşünce kırıntılarıyla** doludur. Bunun da okuma hızını etkilediği düşünülmektedir.

Kişinin **hızlı okuma tekniklerini** öğrenip uygulamalar yaparak bu boşluğu doldurabildiği ve okuma hızını **üç katına** çıkarabildiği öne sürülmektedir.

Okuma Biçimleri: Eleştirel Okuma

Bir metni **incelemek, yorumlamak, eleştirmek** için yapılan okumadır. Eleştirel okuma, herhangi bir güncel olayı yüzeysel olarak okumaktan çok farklı bir eylemdir. Bu okuma yalnızca bir inceleme ya da eleştiri kaleme almak için yapılmaz. Eleştirel okuma tavrının okuduğumuz diğer metinlerde de sergilenmesi bizi **kuru bir okuryazarlıktan** öteye taşır.

- Okunanla araya **mesafe koyabilmek** (okunan her şeyin etkisinde kalmadan sorular sorabilmek),
- **edilgen değil etken** olarak okunanı yeniden üretmek,
- önceki bilgi ve deneyimlerimizle **sentezleyebilmek**,
- **değerlendirme** yapabilmek,
- **sonuç çıkarabilmek** eleştirel okumanın önemli özellikleridir.

Bunu gerçekleştirmek sanıldığı kadar kolay olmayabilir, zamanla geliştirilir. Tıpkı yazarken olduğu gibi.

Tanımları görmek için butona tıklayın.

Okumada Süreklilik

Bireyin okuma sürecini sürekli olarak belli bir **bilinç düzeyinde tutarak** sürdürmesini ifade eder. Çoğu zaman **anlamak yetmez**, bilginin sürekliliğini sağlamak da gerekir. Her şeyin hızla değişim geçirdiği, bilgi üretiminin arttığı çağımızda üretilen bilgiler kısa bir süre sonra geçerliliğini ve güncelliğini yitirebilmektedir. Bu nedenle eğitim kurumları tarafından verilen eğitim, kısa bir süre sonra bireysel yaşamın ve **çağın gereksinimlerini** karşılamada **yetersiz** kalabilir. Dolayısıyla aldığımız eğitimle yetinmeden **yaşam boyu öğrenme becerisi** kazanmak, okuma alışkanlığı edinme yani okumayı sürekli hale getirmeye ve **etkin bir okur** olmaya bağlıdır.

Okumada Seçicilik

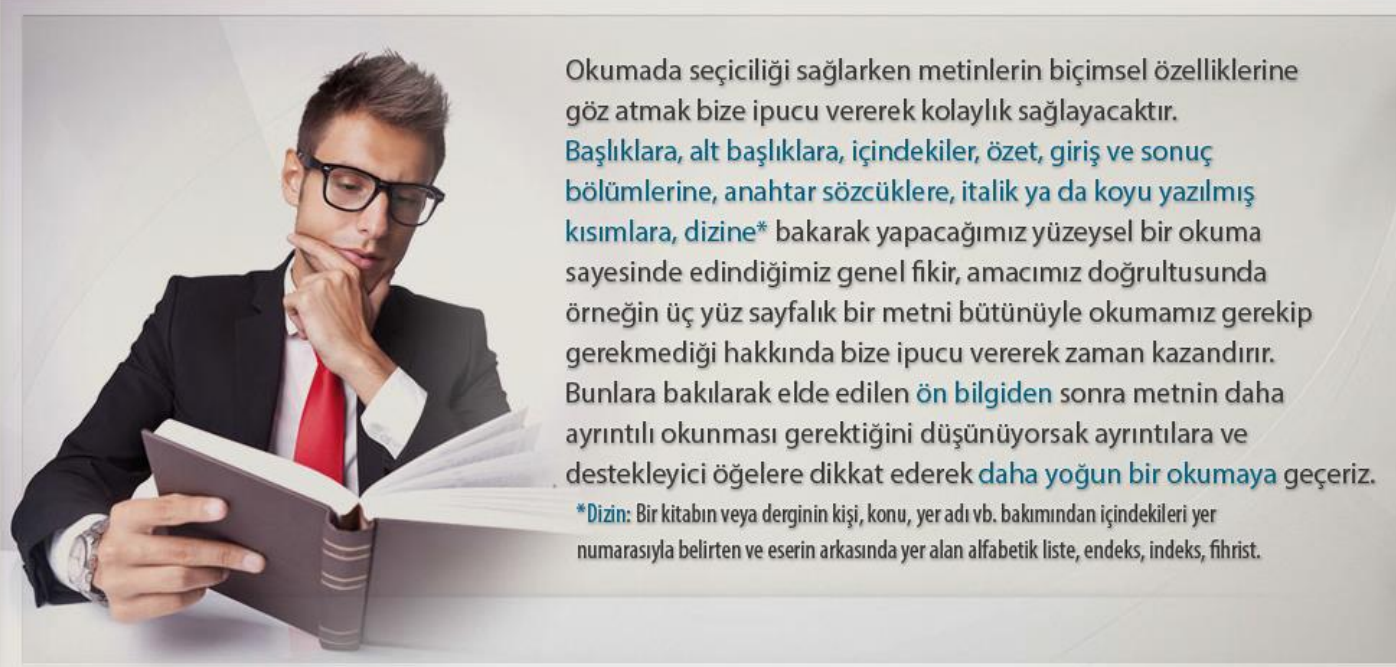

Bilgi kalabalığı içinde gerekli olan bilgiye ulaşmak her zaman sanıldığı kadar kolay değildir. İnsan fiziksel olarak **sınırlı bir okuma olanağına** sahip olduğunun bilincinde olarak zamanını iyi kullanmalıdır. Seçenekler içinde amacımıza uygun olanları bulabilmek için **seçici olmak** zorundayız.

Bununla birlikte hep **benzer kaynak ve görüşlerden** yararlanılarak sürdürülen okuma, bireyin her alanda **tek yönlü** hareket etmesine neden olur. Bu nedenle doğru okuma alışkanlığına, **farklı yayın türlerinden** ve **farklı görüşlerden beslenilerek** sahip olunmalıdır. Farklı görüşlerin eleştirel bir gözle değerlendirilip **sentezlenmesi** bizi daha sağlıklı kararlara, yargılara ulaştırır.

Yüzeysel Okuma

Okumada seçiciliği sağlarken metinlerin biçimsel özelliklerine göz atmak bize ipucu vererek kolaylık sağlayacaktır. Başlıklara, alt başlıklara, içindekiler, özet, giriş ve sonuç bölümlerine, anahtar sözcüklere, italik ya da koyu yazılmış kısımlara, dizine* bakarak yapacağımız yüzeysel bir okuma sayesinde edindiğimiz genel fikir, amacımız doğrultusunda örneğin üç yüz sayfalık bir metni bütünüyle okumamız gerekip gerekmediği hakkında bize ipucu vererek zaman kazandırır. Bunlara bakılarak elde edilen ön bilgiden sonra metnin daha ayrıntılı okunması gerektiğini düşünüyorsak ayrıntılara ve destekleyici öğelere dikkat ederek daha yoğun bir okumaya geçeriz.

*Dizin: Bir kitabın veya derginin kişi, konu, yer adı vb. bakımından içindekileri yer numarasıyla belirten ve eserin arkasında yer alan alfabetik liste, endeks, indeks, fihrist.

Nasıl Bir Dinleyici?

Nasıl bir dinleyici grubuna aitsiniz?

Edilgen okur:

Okuduğu her şeyin etkisinde kalarak bilgi ve düşünceleri olduğu gibi kabul eden okurdur. Bu tip okur kendi düşüncelerine dayanan ölçütlere göre bir ayıklamaya gitmediği için her metnin etkisinde kalır ve kendi yaşamına uygulamaya çalışır. Oysa okumak hazır sunulan bilginin basit bir el değiştirmesi ya da okunana maruz kalınması değil, okurun etkin katılımını gerektiren zihinsel bir uyarı aracıdır.

Tanımları görmek için butonlara tıklayın.

A

B

C

Nasıl Bir Dinleyici?

Nasıl bir dinleyici grubuna aitsiniz?

Şaşkın okur:

Metin bolluğu içinde yolunu bulmaya çalışırken karşısına çıkan her şeyi seçim yapmadan okuyan okurdur. Seçime tabi tutmadan eline geçen her şeyi okuyan okur etkin bir okur değil, şaşkın ve amaçsız bir okurdur. Okunacaklar arasında bocalar ve kaybolur. Edinilen dağınık bilgiler de genellikle yüzeysel kalır.

A

B

C

Tanımları görmek için butonlara tıklayın.

Nasıl Bir Dinleyici?

Nasıl bir dinleyici grubuna aitsiniz?

Etkin okur:

Her şeyi okumanın mümkün ve gerekli olmadığını bilincinde olarak amaçları doğrultusunda seçtiği farklı görüşlerden metinleri eleştirel biçimde okuyabilen okurdur.

A

B

C

*Tanımları görmek için
butonlara tıklayın.*

Nasıl Bir Dinleyici?

Etkin bir dinleyici olarak göz önünde tutulması gereken **özelliklerin** başlıcaları şunlardır:

- Dikkati konuşulan konuya vermek ve bunu konuşma boyunca saygıyla sürdürebilmek
- Anlatılanları ve genel mesajı doğru kavrayabilmek
- Anlatılanlara eleştirel bir mesafeden yaklaşabilmek
- Anlatılanların önemli kısımlarını ya da akla gelen soruları not almak
- Konuşmacının ve diğer dinleyenlerin dikkatini dağıtacak hareketlerden kaçınmak
- Soru sormadan ya da görüş bildirmeden önce söz istemek

Dinlenilecek konu ve konuşmacı hakkında ön bilgi edinmek dikkati yoğunlaştırabilmek açısından olduğu kadar dinleme amacımız doğrultusunda seçici davranabilmemize de yardımcı olur. **Örneğin** bilgi edinme amaçlı katıldığımız bilimsel toplantılardaki çok sayıda konuşma arasından bizi en çok ilgilendiren konuşmaları **seçerken** bu ön bilgiler bize ipucu verebilir.

Etkin Dinleyici

Etkin bir dinleyici olarak kendimize şu ve benzeri [sorular](#)ı sormalıyız:

1. Konuşmacı ne anlatıyor, gerçekten ne kastediyor?
2. Daha önce söyledikleriyle şimdi söyledikleri arasında nasıl bir ilişki var?
3. Konuşma nereye doğru gidiyor; anlatılmak istenen temel mesele nedir?
4. Anlatılanlar benim için yararlı ve anlamlı mı?
5. Anlatılanların tamamını anlıyor muyum, hangi kısımlarda açıklamaya ihtiyaç duyuyorum?
6. Anlatılanlar konuyla ilgili önceki bilgi ve deneyimlerimle nasıl ilişkililiyor?
7. Konuşmacının dışarıda bıraktığı, anlatmadığı kısımlar var mı?
8. Konuşmacının özellikle üzerinde durduğu kısımlar hangileri?

Not Almanın Önemi

Okuma sonrasında **unutkanlığın önüne geçerek** bize zaman kazandıracak ve aynı zamanda bilgi ve düşüncelerin pekişmesini sağlayacak önemli bir eylem de **not almaktır**. Not almak çoğu kere okunan/dinlenen metnin, okur/dinleyici tarafından olduğu gibi yazıya aktarılması biçiminde yanlış algılanmaktadır. Oysa not almak metinde/konuşmada önemli gördüğümüz kısımları **kendi sözcüklerimizle yeniden ifade etmek, özetlemektir**. Okuduklarımızı kendi sözcüklerimizle ifade edebilmek, **konunun özünü anahtar sözcüklere dökmek**, konuyu anladığımızın kanıtı olduğu gibi, yazılanları kopya etmeye kıyasla kalıcılığı daha fazladır. Okuduğumuz her şeyi aklımızda tutamayacağımız için aynı bilgilere ihtiyaç duyduğumuzda her şeyi yeniden okumamak için not tutabiliriz. Dolayısıyla **not almak bilgiyi koruma yöntemidir**. Öte yandan uzun süren dinlemeler esnasında dikkat dağınıklığını önleme işlevi de görür.

Uzmanlara göre,

- İşittiklerimizin %20'sini hatırlıyoruz.
- Gördüklerimizin %40'ını hatırlıyoruz.
- Gördüklerimizin ve işittiklerimizin %60'ını hatırlıyoruz.
- Yaptıklarımızın yani söylediklerimizin ve yazdıklarımızın ise %80'ini hatırlıyoruz.

Tanımları görmek için butona tıklayın.

Not Alma Tekniği

Not alma konusunda genel bazı eğilimleri benimseyebileceğimiz gibi kendimize ait bazı **özel işaretler** belirleyerek kendi not alma düzenimizi de geliştirebiliriz. Örneğin,

- ? = Sorgula
- ?? = Araştır
- ?! = Soru çıkabilir
- X = Katılmıyorum
- A = Ana düşünce
- T = Tekrar oku
- Ö = Önemli
- ✓ = Not al

Not Alma Tekniği

SEMBOLLER	ANLAMI	SEMBOLLER	ANLAMI
⇒	Şundan şuna varılıyor, şu, şunu hazırlıyor, şu, şu oluyor, şunun neticesi şudur: Örnek: ekonomik kriz ⇒ Toplumsal kaşgınlık Bu, bundan doğmuştur, bunun menşei, orijini budur, bu bundan dolayıdır, bu, bunun sebebidir.	∅	Boş, yok, verimsiz
⇐	Örnek: Toplumsal kaşgınlık ⇐ Ekonomik kriz	≠	Olumsuz, red, inkar
↔	Karşılıklı etkileşim, karşılıklı sebep ve sonuç ilişkisi	=	Eşit, eşdeğerli, -dir. Tasdik.
↘	Aşağıda, aşağıya bak	≈	Benzer, tamamen aynı değil. Aşağı yukarı aynı
↑	Yukarıda, yukarıya bak	>	Daha büyük, daha önemli,
↗	Başlangıçta, kaynağında	<	Daha küçük, daha az
↖	İlerleme, gelişme, çıkma, yükselme, olumlu gelişme	∃	Var, bulunuyor
↙	Gerileme, azalma, düzenli gerileme	∈	-in parçasıdır, elemanıdır, -e aittir, aynı ailedendir
↕	Durmadan değişen, kararsız, belirsiz	∉	-in parçası değildir, -e ait değildir, -e yabancıdır.
Σ	Toplam, bütün olarak	e/ğ	-e göre
		+	Ve, Artı, ilave
		±	Aşağı yukarı, az çok
		♂	erkek
		♀	kadın
		...	Vb.

Yararlanılabilecek diğer bazı kısaltma sembollerden de örnek alabilirsiniz:

Not Alma Tekniği

Not Almayla İlgili Bazı Öneriler:

- **Okunaklı** yazmaya, mümkün olduğunca karalama yapmamaya ve uygun genişlikte kâğıt/defter kullanmaya dikkat edin.
- Sonradan ekleme yapabilmek için satır aralarında uygun **boşluk bırakın**.
- Bütün cümleleri not etmektense temel düşünceleri **anahtar sözcükler** halinde yazın.
- Kısaltma ve **semboller** kullanmaktan çekinmeyin. Ancak ne anlama geldiklerini anımsama güçlüğü çekmemek için bu kısaltma ve sembollerin anlamlarını önceden belirleyerek standartlaştırın.
- Aynı konuyla ilgili notlarınızı **tek bir yerde toplayın**.
- Notlarınızı **tarihlendirin**.
- Unutmayın her şeyi not almak aslında hiçbir şeyi not almamaktır.
- Tek başına not almak öğrenmenin kalıcılığını güvenceye almaz. Bu nedenle alınan notları tekrar **gözden geçirmek** önemlidir.

Etkin Okuma Ve Dinlemede Dikkat Edilecek Başlıklar

Buraya kadar anlattıklarımızı toparlama amacıyla **etkin okuma ve dinlemede** dikkat edilecek bazı başlıkları şöyle sıralayabiliriz:

- Süreklilik
- Seçicilik
- Mesafe koyabilmek
- Geniş bakış açısı
- Metnin ana düşüncesini kavrayabilmek
- İçeriğe, düzenlemeye ve yazarın yaklaşımına dair soru sorabilmek
- Bilmediğimiz sözcük ve kavramları araştırmak
- Sentez ve değerlendirme yapabilmek
- Okunanı yeniden üretebilmek
- Sonuç çıkarabilmek
- Bilgiyi korumak için not almak

Okuma Süreci Karşılaştırması

Okuma sürecinin en yararlı biçimde nasıl gerçekleştirileceğini açıklamak için okuma alışkanlığı edinmiş **etkin bir okur** ile henüz **okuma alışkanlığı geliştirmemiş** bir okurun; okuma öncesinde, okuma sırasında ve okuma sonrasındaki genel durumunu **karşılaştırarak** sunalım:

Okumadan Önce

Okuma Alışkanlığını **Geliştirmiş** / Okuma Alışkanlığını Henüz **Geliştirememiş** Okurların Karşılaştırması:

Okuma Alışkanlığını Geliştirmiş **Etkin Bir Okur:**

- Okumanın bir anlam araştırması olduğunu bilir.
- Okumaya öğrenmek ya da eğlenmek için özgürce yönelir.
- Farklı metinlerin değişik nitelikleri olduğunu bilir.
- Metnin anlamını ve yapısını, içerik ve biçimini kavramak için daha önce edindiği bilgilerden yararlanır.
- Metni hangi amaçla okuyacağını bilir.
- Kitabın dizininden, içindekiler tablosundan, resim/fotoğraf ve şemalarından yararlanarak metinde ne anlatılacağını, sezmeye, kavramaya çalışır.

Tanımları görmek için butonlara tıklayın.

A

B

Okumadan Önce

Okuma Alışkanlığını **Geliştirmiş** / Okuma Alışkanlığını Henüz **Geliştirememiş** Okurların Karşılaştırması:

Okuma Alışkanlığını **Henüz Geliştirememiş** Bir Okur:

- Art arda gelen sözcüklerin ve cümlelerin anlamlarını kavramanın yeterli olduğunu düşünür.
- Sadece mecbur kalırsa okur.
- Metni hangi amaçla okuyacağını tespit etmez.
- Okumadan önce, tür ve konu hakkında daha önceden bildiklerini zihninde derleyip toplamaz ve onlardan yararlanmaz.
- Kendine güveni olmadan okur. Etkiye açıktır.

Tanımları görmek için butonlara tıklayın.

A

B

Okuma Sırasında

Okuma Alışkanlığını **Geliştirmiş** / Okuma Alışkanlığını Henüz **Geliştirememiş** Okurların Karşılaştırması:

Okuma Alışkanlığını Geliştirmiş **Etkin Bir Okur**:

- Okurken bütün dikkatini okuduğu şeye verir.
- Okurken sözlüğe çok seyrek bakacak kadar fazla terim ve sözcük bilir.
- Cümle kuruluşlarına hâkimdir, fikirleri anlamak ve birbirine bağlamak için dilbilgisi belirtilerinden yararlanır.
- Fikirlerin zincirleme gelişimini not ederken ilişkinin niteliğini belirten işaretlerden yararlanır. Yani fikirleri not etmekle yetinmez, onlar arasındaki ilişkinin niteliğini de tespit eder.
- Okuduğu yazıyı daha iyi anlamak için yazının türüyle ve tipiyle ilgili eski bilgilerinden yararlanır.
- Sadece bir fikir edinmek için yaptığı okumalarda, sadece kendisini ilgilendiren şeyleri dikkatle okur ve satır ya da sayfa atlamaktan korkmaz.
- Metinden elde ettiği bilgileri, o konuda eskiden bildiği şeylerle devamlı olarak karşılaştırır.
- Okuduklarını anlayıp anlamadığını devamlı olarak kontrol eder.

Etkin Okur

Diğer Okur

A

B

*Tanımları görmek için
butonlara tıklayın.*

Okuma Sırasında

Okuma Alışkanlığını **Geliştirmiş** / Okuma Alışkanlığını Henüz **Geliştirememiş** Okurların Karşılaştırması:

Okuma Alışkanlığını **Henüz Geliştirememiş** Bir Okur:

- Kendisini okuduğu şeye vermekte güçlük çeker, ilgisi dağınıktır.
- Mırıldanarak okur.
- Okurken bilmediği sözcük sayısı fazla olduğundan çok sık sözlüğe bakmak zorunda kalır.
- Metni daha iyi anlamak için dil bilgisi bilgilerinden ve metin analizi bilgilerinden yararlanmaz.
- Okumasının amaçlarına göre okuma tarzını değiştirme alışkanlığı yoktur, her metni aynı şekilde okur. Bir okuma stratejisi geliştirmemiştir.
- Genel olarak okuması yavaştır.
- Metni anlayıp anlamadığı konusunda açık bir fikri yoktur.
- Okuduklarını anlayıp anlamadığını kontrol etme alışkanlığı yoktur.
- Anlamadığı şeyler üzerinde durmaz.

Etkin Okur

Diğer Okur

A

B

*Tanımları görmek için
butonlara tıklayın.*

Okuduktan Sonra

Okuma Alışkanlığını **Geliştirmiş** / Okuma Alışkanlığını Henüz **Geliştirememiş** Okurların Karşılaştırması:

Okuma Alışkanlığını Geliştirmiş **Etkin Bir Okur**:

- Okumanın amacına ulaşip ulaşmadığını düşünür.
- Okuduklarından yararlanarak o konuda edindiği yeni bilgileri tespit eder, eskileriyle birleştirir.
- Başlıca fikirleri özetler.
- Okuduğu yazıyla ilgili kişisel görüşlerini ve eleştirilerini not eder.
- Elde ettiği bilgileri kontrol etmek, tamamlamak için başka kaynaklardan da yararlanır.

Etkin Okur

A

Diğer Okur

B

Tanımları görmek için butonlara tıklayın.

Okuduktan Sonra

Okuma Alışkanlığını **Geliştirmiş** / Okuma Alışkanlığını Henüz **Geliştirememiş** Okurların Karşılaştırması:

Okuma Alışkanlığını **Henüz Geliştirememiş** Bir Okur:

- Ne okuduğunu, nelerden bahsedildiğini pek hatırlamaz.
- Okuduğu şeyin eski bilgilerine neler eklediğini düşünmez.
- Kişisel görüşlerini, eleştirilerini belirginleştirmez.
- O konudaki bilgilerini başka kaynaklardan yararlanarak tamamlamayı düşünmez.

Etkin Okur

A

Diğer Okur

B

Tanımları görmek için
butonlara tıklayın.

Kaynakça

- Barzun, Jacques ve Henry F. Graff. **Modern Araştırmacı**. Çev. Fatoş Dilber. Ankara: TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları, 2001.
- Filizok, Rıza, haz. "İyi Bir Okuyucu Mıyuz?". www.ege-edebiyat.org
- Filizok, Rıza. "Not Tutma Yöntemleri". www.ege-edebiyat.org
- Özdemir, Emin. **Eleştirel Okuma**. Ankara: Bilgi Yayınevi, 2000.
- Özdemir, Emin. **Okuma Sanatı**. İstanbul: İnkılap Kitabevi, 1983.
- Robertson, A. K. **Etkili Dinleme**. İstanbul: Hayat Yayınları, 1999.

